

«Eztabaida despolitizatu eta lasaia egiten bada, inork ez du erraustegia defendatuko»

Guraso eta senideen mugimendu bat da GuraSOS. Kezkatuta daude Zubietan erraustegi bat egiteko asmoa dagoelako eta horrek eragina izan dezakeelako umeengan. Ez diote irtenbiderik ikusten gaur egungo blokeen arteko liskarrari. Eta azpiegitura kaltegarria ez dela bermatzerik ez dagoenez, ez dute egiterik nahi. Alternatiba zein den? Argi dute: adostasuna.

Eztabaida prozesu bat behar dela defendatzen duzue. Zer-nola-koa?

Joseba Belaustegi: Informazioa zabaldu behar da, hitz egin, jakin... Informazio oso gutxi dagoelako. Eta eztabaida lasaia bul-tzatu behar da gizartean. Gaia despolitizatu, gizarteratu berri-ro, eta hortik abiatuta ardura-dun politikoei hondakinen arazoa konpontzea proposatu. Ez da erraza, baina, adostasun horretan oinarrituta, denak elkarrekin norabide berean joanez, posible dela uste dugu, erraustegirik egin gabe.

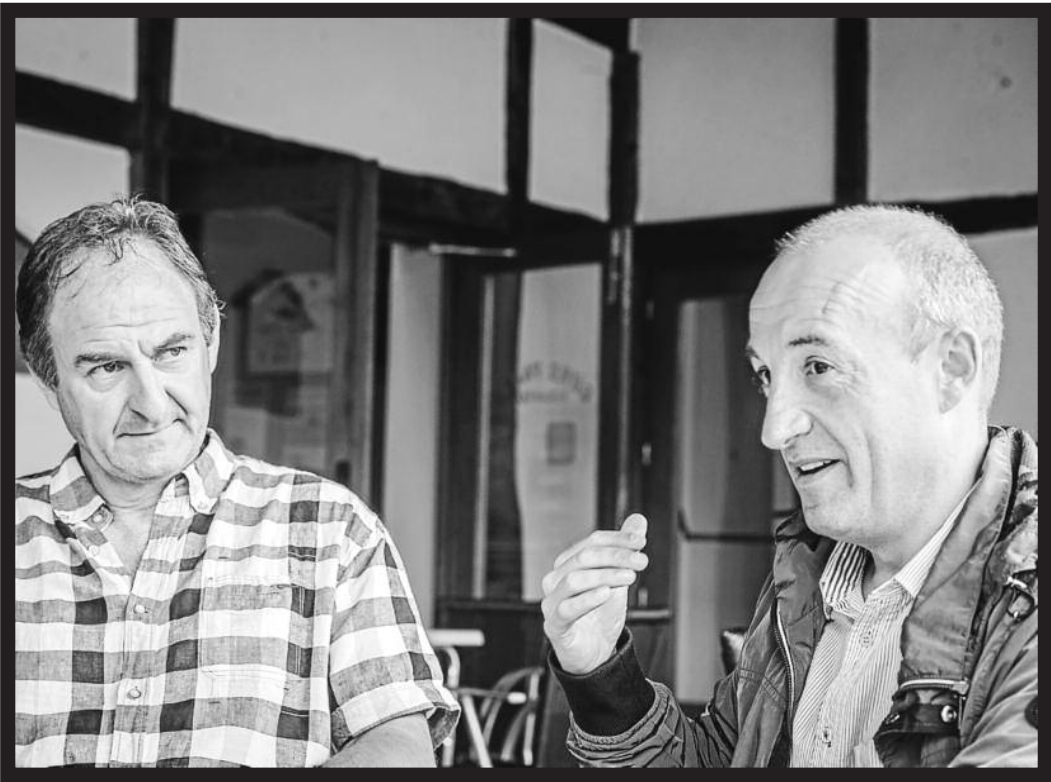
Joxemari Izeta: Gaia hain politizatu egon denez, guraso askok deskonektatu egin genuen. Eta GuraSOSek arrakasta badauka da une berri bat zabaldu delako eta despolitizatuz berriro konektatu nahi dugulako gaiarekin. Agintean daudenek onartzen badute politizatu izanak ez duela ekarri behar bezalako eztabaida sakonik eta kutsu hori alde batera uzteko gai badira, orduan planteatuko da gaia zintzoki. Aukera bikoitza zabaltzen da: bata politikariak gizartera begira jartzeko eta bestea gizarteari hain inportanteak diren gaietan zuzenean parte hartze-ko aukera emateko.

J. B: Aukera esaten du Joxemari-rik; nik ardura gehituko nioke. Gizartearen parte garenok ardu-

JOSEBA BELAUSTEGI JOXEMARI IZETA GURASOS-EKO KIDEAK

69.000 haur eta 201 eskola daude Zubietan aurreikusitako erraustegiaren eragin eremuan. Gurasoek bi toxikotasun garbitu nahi dituzte: kimiko eta politikoak.

Maidar Iantzi Goienetxe

rak ditugu eta horien jabe egin behar dugu. Guraso bezala ez dugu denbora asko, baina pauso bat eman dugu, ardurak hartzen ari gara eta hori oso positiboa da. Hori da bidea, gizarteak zuzenki parte har dezala. Nola bideratu diezaiokezu zure eta zure haurren osasunaren gaineko ardura beste inori? Zure ardura da. Heldutasuna behar da; Euskal Herrian oso leialak gara bozkatzeko dugun alderdiarekiko, oso erraz lerrokatzen gara, baina alderdiak iritzi bat eduki dezake gai bati buruz eta guk beste bat, eta hori ez da txarra, lasai-lasai adierazi eta normaltasunez hartu behar dugu. Horregatik, guretzat ez du balio «jendeak hau bozkatu du» esateak, jendeak alderdi bat bozkatu baitu eta ez mandatu zehatz bat.

J. I: Gizartearen behar batekin konektatzen ez badu, ekimenak ez du aurrera egiten. Beraz, esan dezakegu gizarteak berak sortu duela, behar bat zegoelako, itzalean zegoena. Baldintzak egon direnean agertu da, orain ond- doak aterako diren bezala. Bes- tela Donostian egin zen ekaina- ren 19ko desfilea ez zen gertatuko, ez da sortzen halako

olatu bat Kontxan ez badago ba- rruan indarrik.

Ideologia desberdinetako per- tsonak zaudete, hortaz, Gura- SOSen elkartuta?

J. B: GuraSOS guztiok eroso ego- teko etxea izatea nahi dugu, nahiz eta bakoitzak hondakinen kudeaketari buruz bere hautua egin. Lortu dugula uste dut. Gai- nera, ez zaigu batere kostatu, ez dugu liskar bat ere eduki. Hori da harrigarriena. Elkartasuna oso naturala eta erraza izan da.

J. I: Segur aski planteamendua oso sinplea delako: osasunaren defentsa, guztiona, haurrena ba- tik bat. Bakoitzak bere ekarpe- nak egingo ditu, baina denak ontzi berera joango dira.

J. B: Jendeak, babesaz gain, ados- tasuna nahi du. Eta aukera ikus- ten du. Zailtasuna ere bai, para- digma aldatu behar delako, egoera batetik guztiz kontrako batera pasatuz, baina denok es- kutik joanez gero jendeak bada- ki egingo dela. Gizartea, jendea, eskutik jarri gara, denok batera. Posible dela frogatu dugu eta gauza bera egiteko eskatuko die- gu politikariei. Horretarako, Gi- puzkoako Foru Aldundiarekin elkartzekoak gara [joan den as- tean], eta Batzarretako talde guztiei ere eskatu diegu bilera.

J. I: Politikariak diren heinean adostasunak bilatzeko eskatu behar zaie, ez desberdintasunak markatzeko, hori egiten dutela- ko azken batean. Gizartean gai honen aurrean lidergoa hartu beharko lukete adostasun bate- ra iristeko. Eta horrela planteatzen badute, agian denok izango gara garaile. Liskar bezala plan- teatzen badute, berriz, segur as- ki denok izango gara galtzaile. Paradigma aldaketak denok ira- bazle izan gaitezkeen eztabaida guneak sortzea ere eskatzen du.

Baina lortuko da interes eko- nomikoen gainetik osasuna jartzea?

J. B: Gizartearen erronka bat da hori. Oraingoz esperantza izate- ko motiboak badaude eta ikusi- ko dugu. Planteamendu berria

da, sinplea baina gordina. Batzuetan erabaki egin behar da eta guk osasuna lehenetsi behar dela esaten dugu. Gure manifestua sinatzen duenak osasuna lehenestea eskatzen du interes ekonomiko eta politikoen gaitetik. Lortuko den? Guk baietz pentsatzen dugu, abagune ona delako: erraustegiaren proiektua ez da oraindik abiatu, eta bestetik, Gipuzkoako Hiri Hondakinen Kudeaketa Plan Orokorra oraintxe bukatuko da eta berria egin behar da. Orain arte eztabaida ez da termino haue-
tan egin eta egiteko eskatzen dugu. Badirudi Foru Aldundia hasiera batean prest azaldu dela. Horrela bada uste dugu eztabaida horretan bai aterako dela interes ekonomikoen gaitetik osasuna lehenesteko irizpidea.

Etsipenik sumatu duzue jendearen artean?

J. B: Bai, jendea pixka bat etsita ikusi dugu pentsatzen duelako interes ekonomikoek dena ahal dutela. Bada, guk horren aurrean jartzen dugu gurasoek, animalia espezie guztietakoek, erakutsi dutela beren haurrak edo espeziea mantentzeko edozertarako gai direla eta sekulako indarra daukatela. Guk naturaren indar hori guztia ordezkatu nahi dugu, eta ziur gaude interes ekonomikoen gaitetik gailenduko dela gizartea, espeziea bera babestu behar duelako. Naturaren eta interes ekonomikoen arteko talka da, eta guk pentsatzen dugu naturak, gure espezieak irabaziko duela. Horretarako bultzada da gurasoen indarra, naturala, gure haurrak babestekoa.

J. I: Segur aski haurrak jarri ditugunean eztabaidaren erdigunean guraso askok zentzu natural horregatik konektatu dute.

Politikariek zer irabaz dezakete adostasunarekin?

J. B: Prestigioa. Gizartearen aurrean galtzen ari diren sinesgarritasuna berreskuratzeko eta jendearekin konektatzeko aukera ona dute. Frogatzeko gai direla lehiatik kanpo aritzeko, jendeak beren interesen arabera

Argazkiak: Gorka RUBIO | ARGAZKI PRESS

IBILBIDEA

Maiatzaren 7an ekin zion lanari GuraSOsek. Lasarte-Orian aurkezpena egin, eta manifestu bat osatu zuen. Dagoeneko 15.000 atxikimendutik gora bildu ditu. Orona-Ideon jardunaldi bat antolatu zuen, eta desfile edo babes hesi ikusgarri eta jendetsua osatu Donostian, ekainaren 19an. Ekimen juridikoa ere hasi du.

jarduten dutela ikusten baitu. Erakutsi dezatela badakitela batzuetan beren lehentasun batzuei uko egiten denen onuraren alde. Hori frogatzen badute irabazi egingo dute. Gure hitzaldietan, zeintzuk garen azaltzen dugunean, esaten dugu hau bukatzerakoan jende guztiak hasieran bozkatzaren alderdia bozkatzaren jarraitzea nahi dugula. Gure nahia ez da inork bere botoa aldatzea.

Nahiz eta umerik ez izan bat egin daiteke zuekin, ezta?

J. I: Afrikar esaera zahar batek dio haur bat hezteko leinu oso bat behar dela. Zentzu horretan denok gara guraso, haurrenganako ardura azaltzen dugun guztiok. Osaba-izeba asko daude elkarteetan, aitona-amona ugari...

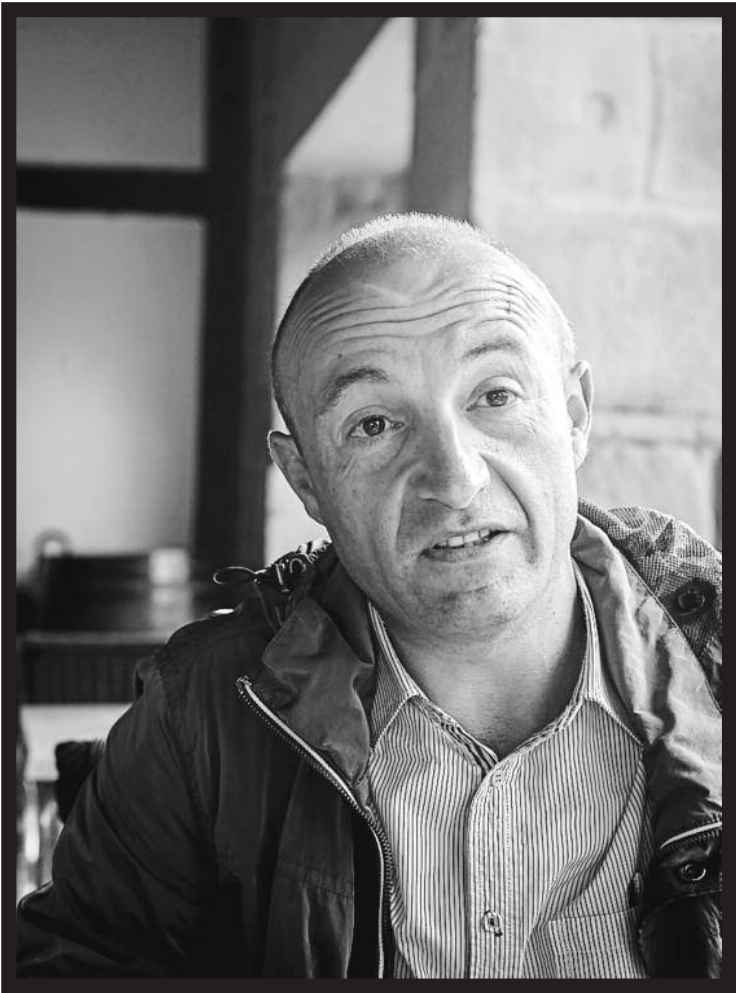
Elkarte gisa antolatuta zaude-te. Zein da funtzionamendua?

J. B: Autonomia eta independen-
tzia ditugu 'arau' eta horretara-

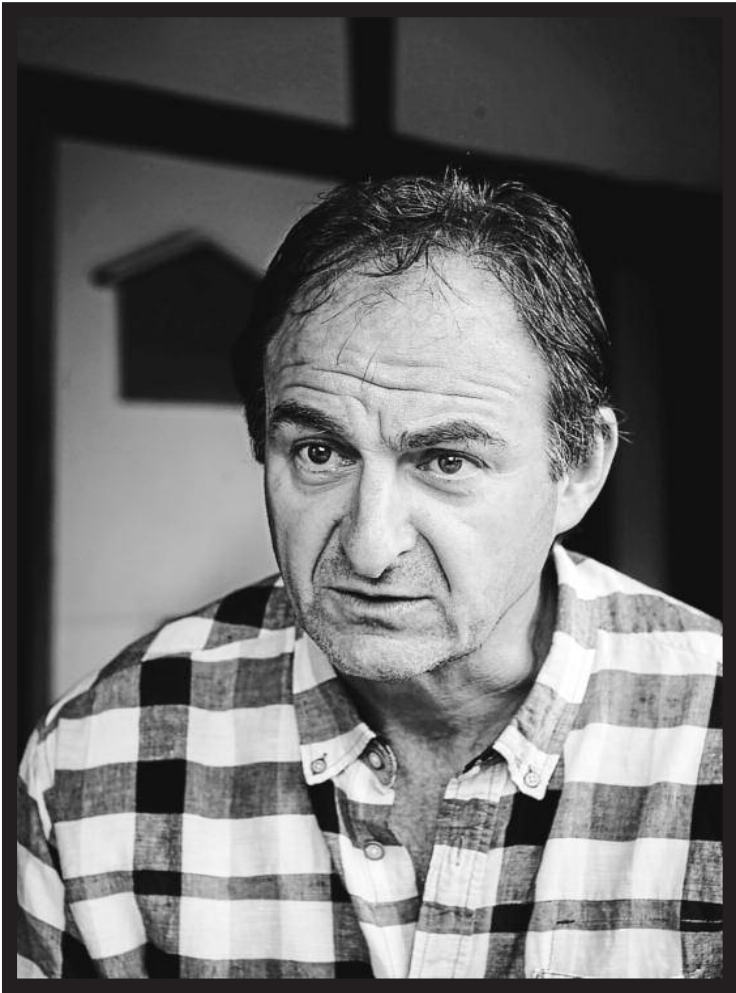
ko ez diogu inori diru laguntzarik eskatuko. Bazkide bakoitzak 50 euro jarri ditugu. Gutxi gorabehera ehunen bat kide izango gara. Bestetik, auzolanean antolatzen gara. Bakoitzak dakiena egiten du. Webgune bat egin du analista informatikoa den guraso kubatar batek; diseinu grafiko guztia 8-9 hilabeteko haurdun zegoen eta umea oraintxe eduki duen ama argentinar batek egin du musu-truk; legelaria ni neu naiz; eskulanetan trebea denak tximinia bat egin du; prentsa arduraduna ama bat da; ikerketa medikoak ama biologo batek egin ditu; aita bat ingeniaria da; irakasleak ere badira, medikuak... Funtzionamendua da bilera ahalik eta gutxien egitea, gurasoak garelako. WhatsApp adiktu bihurtu gara, eta webgunea eta sare sozialak ere baliatzen ditugu.

Ekimen juridiko bat abiatu du-zue. Azaldu zertan datzan.

J. B: Giza eskubide batetik abiatzen da: hauteskundeetan ordezkariak aukeratzeaz gain, politikan zuzenki parte hartzeko dugun eskubidetik. Foru erabakietan parte-hartzea nolakoa izango den zehazten duen arau bat dago Gipuzkoan. Bertan aukera ematen zaigu gu bezalako elkarteei eztabaida abia dadila eskatzeko. Eta hori egin dugu, hondakinen kudeaketa orokorra, erraustegia barne, eztabaizatzen hasteko eskatu. Horrek esan nahi du plan berria erabaki arte, eztabaida egiten den bitartean, erraustegiari uko egingo zaiola. Gure ekimena pixka bat zailtzen duena da batzuetan esaten dutela erabakia hartuta dagoela. Bai, 2002an hartu zen. Baina hartuta dagoela ulertuko balitz ere, foru arauak aukera ematen du eztabaida prozesua abia dadila eskatzeko erabakita-ko politika publiko bati buruz, adibidez erraustegiari buruz, oraindik gauzatu gabe dagoela-

«Oso leialak gara bozkatzen dugun alderdiarekiko, baina honek iritzi bat eduki dezake gai bati buruz eta guk beste bat, eta hori ez da txarra, lasai adierazi eta normaltasunez hartu behar dugu»

ko. Eskaera hori onartzeko bi baldintza bete behar dira: gizar-tean gaiarekiko eztabaida sozia-la berpiztea edo aurreikusi ezin zen tamaina hartzea; eta proiektua bera nabarmen aldatzea. Bi baldintzak betetzen direla uste dugu. Hondakinekiko gipuzkoa-rren ohiturak asko aldatu dira.

Zer erantzun dizue Aldundiak?

J. B: Hilabeteko epea dauka eztabaida irekiko den ala ez erantzuteko. Partzuergoaren bilera bat deitu du, lizitazioa irekitzeko, uztailaren 28rako. Publikoki eztabaida irekitzeko prest dagoela adierazi du, erraustegia egin ala ez barne hartuta, baina argitu du horrek ez duela esan nahi proiektua gelditu behar denik. Guk hori ez dugu bateragarri ikusten, ezin delako eskatzen dugun eztabaida sakon eta lasaia egin paraleloki proiektua aurrera badoa. Baina 28koa ez dugu beren behin betiko planteamendu bezala hartzen. Hemendik 28ra egun batzuk daude eta itxaropena daukagu behintzat aurre adostasuna lortzeko bi puntutan: eztabaida has dezagun, azkar egin dezagun; eta lasaitasuna bermatzeko, ezta-

baida egin bitartean alde batera utz dezagun erraustegia. Udazken honetan jokatuko dira baza inportanteak.

Bi hilabeteko bide oparoa egin duzue.

J. B: Maiatzaren 7an hasi ginen. Aurkezpen ekitaldia egin genuen Lasarte-Orian; manifestu bat osatu dugu eta 15.000 atxikimendutik gora lortu ditugu; Orona-Ideon jardunaldi bat antolatu genuen; babes hesia edo desfilea egin genuen Donostian; eta azkenik ekimen juridikoa. Dena bi hilabeteen, gogo, ilusio, behar eta indar handia dugulako.

J. I: Eta gizartearen aldetik erantzun ona jasotzen ari garelako. Potentzial handi bat dagoela sumatzen dugu eta bideratu egin behar da.

Eta potentzial handiagoa egon daiteke informazioa zabaltzen bada, ezta?

J. B: Eztabaida guk esaten dugun terminoetan ematen bada inork ez du publikoki defendatuko erraustegi bat egin behar dela. Argi daukagu. Arrisku

erreal batzuk daude eta aukera badago hondakinen arazoa konpontzeko erraustegirik gabe bide hori hartu behar da. Pedro Gorrotxategi Euskadiko Pediatren Elkarteko lehendakariak hori bera esan zuen 2004an. Gure esku dago arrisku bat gehiago jartzea edo ez.

Zein arrisku nagusi ditu erraustegiak?

J. B: Hondakin guztiak erretzen dira bertan. Adibidez, lohiak. Hauek merkurioa eta uretatik datorren edozein metal astun jasotzen dute. Ordenagailu eramangarrien estaldura ere erretzen da, katalogatu gabe dauden material berriei egin. Jakina da hauek minbizia eragin dezaketela. Produktu kimiko eta plastiko berri pila bat daude oraindik azterketarik eta emisio neurririk ez dutenak, eta dena erretzen da. Ezin da jakin zer erretzen den egunero produktua berriak sortzen direlako.

Jendeak pentsa dezake toxikoak direla, bai, baina ez dela hainbertzerako...

J. I: Hedabide batzuetan aldeko zientzialariak agertzen dira eta

horrek pentsarazten ahal du batzuk kontra daudela baina beste batzuk alde. Eztabaidan zintotasuna eskatzen dugu, edonork esan dezakeelako ikerketa serioetan oinarritu gabe ez dela hain arriskutsua. Zientzia ere erabiltzen ari gara manipulatzeko, eta guk eztabaida patxadatsu horretan nahi duguna da egin diren ikerketak, aldekoak eta kontra-koak, aurrez aurre jarri eta hausnarketa serio eta neutral bat egin.

J. B: Hori ez da berria. Tabakoa ere gertatu zen, baita amiantoarekin ere. 1939an Osasunaren Mundu Erakundeak jada esaten zuen minbizia sor zezakeela, eta Estatu espainolean 2004an debekatu zen. Guraso batzuen kezka zera da: hemen-dik hamar urtera norbaitek esango digu baietz, erraustegia minbizi eragile dela? Ez dugu kezka eta beldur hori nahi. Kezkatzeko motibo nahikoa dago ez egiteko. Ez dugu arriskua gauzatzerik nahi. Arriskua nahikoa da babesteko.

J. I: Gainera, beste gauza asko egin daitezke.

J. B: Zein izango den sistemarik onena? Denen adostasuna lortzen duena.

Erraustegiak bereziki kaltetuko lituzke umeak?

J. B: 69.000 haur eta 201 eskola daude eragin eremuan. Badira azterketak azaltzen dutenak kutsadura handiagoa dela haur-rengan kalean asko ibiltzen direlako eta kontaktu handia dutelako lurra-ekin.

Zein pauso emanen dituzue hurrena?

J. B: Hainbeste gauza egin dugu hain denbora gutxian eta ez dugu denborarik izan herri-eta-hurbiltzeko. Pixkanaka ari gara deitzen diguten lekuetan hitzaldiak ematen. Gure asmoa da uda aprobetxatzea herrietan GuraSOS taldeak sortzeko eta jendea gonbidatzen dugu filosofia honekin bat egiten badu animatzera. Zubietaren inguruko herrietatik zabaltzen ari da mugimendua. Kurtso hasieran beste urrats bat egingo dugu atxikimendu, mugimendu sozial eta beste ekimenekin. Bigarren bultzada eman nahi dugu. Abiatu baino ez gara egin.